

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет
культури і мистецтв
Київський національний університет
театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого
Уманський державний педагогічний
університет ім. П. Тичини
Центральноукраїнський державний педагогічний
університет ім. В. Винниченка
Вінницький державний педагогічний
університет ім. М. Коцюбинського
Бердянський державний педагогічний університет
Гадяцький фаховий коледж
культури і мистецтв ім. І. Котляревського

«Філософія культурно- мистецької освіти»

Матеріали
Всеукраїнської
наукової конференції

24.03.2022
(24.06.2022)

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені Івана Карпенка-Карого
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Бердянський державний педагогічний університет
Гадяцький фаховий коледж культури і мистецтв
імені Івана Котляревського

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24 березня 2022 р.
(24 червня 2022 р.)

Київ 2022

УДК 130.2:7.072.2:378(082)

Редакційна колегія: **Бенюк Богдан Михайлович** – професор, народний артист України; **Бенюк Олеся Богданівна** – кандидатка філософських наук, доцентка; **Богданов Ігор Тимофійович** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН; **Годованюк Тетяна Леонідівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Зузяк Тетяна Петрівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Кириленко Катерина Михайлівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Клочек Лілія Валентинівна** – докторка психологічних наук, доцентка; **Коломієць Алла Миколаївна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Кундеревиц Олена Вікторівна** – кандидатка філософських наук, доцентка; **Лиман Ігор Ігорович** – доктор історичних наук, професор; **Мартинюк Михайло Тадейович** – доктор педагогічних наук, професор; **Садовий Микола Ілліч** – доктор педагогічних наук, професор; **Соловей Віктор Володимирович** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Спрогіс Катерина Анатоліївна** – старша викладачка, редакторка; **Терешко Інна Григорівна** – кандидатка педагогічних наук, доцентка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 15 від 30 травня 2022 р.)*

*Всеукраїнську наукову конференцію «Філософія культурно-мистецької освіти»
zareєстровано Міністерством освіти і науки України відповідно до листа
Інституту модернізації змісту освіти № 22.1/10–28 від 12.01.2022 р.*

У зв'язку з вторгненням російської федерації в Україну 24 лютого 2022 р., запровадженням воєнного стану та активними бойовими діями на території України впродовж лютого–березня 2022 р., оргкомітет конференції прийняв рішення про перенесення дати конференції з 24 березня 2022 р. на 24 червня 2022 р. та проведення заходу дистанційно на платформі Google Meet.

Філософія культурно-мистецької освіти : матеріали Всеукр. наук. конф., м. Київ, 24 бер. 2022 р. (24 черв. 2022 р.). Київ, 2022. 240 с.

ISBN 978-966-602-353-0

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність поданого тексту, за правильне цитування джерел та посилання на них, а також за інші відомості, що містяться в тезах.

Роботи авторів, які не мають наукового ступеня (вченого звання), узгоджені та затверджені науковими керівниками.

Тези репрезентують погляди авторів тексту, які можуть не збігатися із позицією упорядників та редакторів.

© Київський національний університет
культури і мистецтв, 2022

З вдячністю Героям:

*Збройним Силам України, бійцям Територіальної оборони
та Добровольчих формувань, – за те, що в умовах війни,
яку розпочала росія проти України, навчальний процес
та наукове життя в Україні продовжилися,
редакційна колегія та оргкомітет конференції
мали змогу підготувати цей збірник,
з вірою у незламність української нації та перемогу України!*

ЗМІСТ

Барановська І. Г., Білоконь Я. В., Моркот Д. В.	Театр – мистецько-культурний простір для естетичного розвитку майбутніх учителів	13
Белінська Т. В., Демедюк Д. Р.	Компоненти розвитку креативності молодших школярів на уроках музичного мистецтва	16
Бенюк Б.-Г. Б.	Неформальна мистецька освіта: досвід Київської театральної акторської майстерні КАТЕАМ	19
Бенюк О. Б.	Студентоцентризований підхід та світоглядотворча місія освіти	22
Бикова О. В.	Формування професійних компетенцій майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної роботи	25
Биркович Т. І.	Інноваційні процеси у сфері мистецької освіти	28
Богачова-Стрельцова Л. Г.	Вчення І. П. Павлова про умовні рефлекси та В. М. Бехтерева про розвиток мозку. Значення цих вчень для вокальної педагогіки	31
Бойко Л. П.	Студентоцентризм як основний принцип нової моделі освіти	34
Буркацький З. П., Барановський Ю. М.	Розвиток виконавської техніки у класі гри на духових інструментах	37
Бурська О. П.	Феноменологія музичного часу в контексті проблеми цілісності виконавської форми музики	40

Верещагіна-Білявська О. Є.	Антропологізація фахової підготовки музиканта: рефлексії на тему	43
Возна З. О.	Формування досвіду проєктної діяльності у майбутніх учителів історії та громадянської освіти	46
Ворожейкін Є. П.	Аудіовізуальне есе як новий освітній інструмент	51
Глуханюк В. М., Шимкова І. В.	Формування екологічно-технологічної компетентності учнів засобами проблемного навчання та дидактичних ігор у позаурочний час	54
Грицак А. В., Коломієць Д. І.	Філософсько-педагогічні аспекти кіберсоціалізації молоді	58
Грінченко Т. Д.	До питання оновлення педагогічного репертуару учнів музичних шкіл: «Сходинки до майстерності» Едуарда Бриліна	60
Добровольська Р. О., Газінська О. В.	Зміст педагогічної освіти та професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва	64
Донченко Н. П.	Творча майстерня актора драматичного театру: складові партитури ролі	68
Жорнова О. І., Жорнова О. І.	Соціокультурний проєкт як актуальна форма музично-творчої комунікації музикантів	70

Іванчук А. В.	Культурологічний підхід до визначення сутності технічної грамотності	73
Калабська В. С.	Майстер-клас у мистецьких ЗВО (на прикладі факультету мистецтв УДПУ імені Павла Тичини)	76
Кириленко К. М.	Використання у роботі з аспірантами культурно-мистецьких закладів вищої освіти інноваційних методів навчання	81
Коломієць А. М., Жовнич О. В., Коломієць О. О.	Світоглядно-гуманітарні виміри нової філософії педагогічної освіти	85
Конюкова І. Я., Сидоровська Є. А.	Висвітлення особливостей комунікативних табу в навчальному курсі «Діловий етикет»	89
Король А. М.	Оволодіння майстерністю рисунка рук здобувачами вищої освіти на заняттях у студії «Вечірній малюнок»	92
Красильникова І. В.	Традиційні і сучасні святкові композиції засобами великодніх технік	95
Кундеревич О. В.	Інтегративний підхід в освіті: формування компетенцій та рефлексивної здатності до дій	98
Кушнір К. В., Кравцова Н. Є., Ковальчук В. В.	Специфіка освоєння диригентсько-хорових дисциплін в умовах дистанційного навчання	100
Ластовецька-Соланська З. М.	Модернізація сучасної музичної освіти: інфраструктурний вимір	104

Люльченко В. Г.	Формування санітарно-гігієнічної компетентності майбутнього педагога	107
Максимчук О. В.	Культурологічний аспект філософії освіти	111
Мартиненко Л. Б.	Естетична і художня культура особистості педагога	113
Мартинюк А. А.	Роль предмета «Стильова гармонія» в системі сучасної мистецької освіти	116
Марущак О. В.	Формування у майбутніх художників декоративного мистецтва професійної компетентності	119
Михайлова Т. С.	Формування критичного мислення в закладі вищої освіти на прикладі антиукраїнського графічного представлення	123
Могиляста С. М.	Інновації та навчальний процес: теоретична модель ЕІ	128
Мозгальова Н. Г., Барановська І. Г., Черкашина О. В.	Філософське осмислення професійної підготовки вчителів музики і хореографії	131
Москвічова Ю. О.	Педагогічні умови розвитку музичного мислення студентів-піаністів	135
Музика О. Я.	Формування системи фахових знань як основа професійного саморозвитку майбутніх педагогів-художників	140

Науменко Н. О.	Особливості професійної діяльності учителів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання	143
Нестеренко І. Б.	Особливості організації навчального процесу в закладах вищої освіти у період пандемії	146
Новосадов Я. Г.	Поняття стилю: виконавський аспект	149
Олійник Т. І.	Особистісно-орієнтований підхід та гуманізація у контексті гуманізації навчально-виховного процесу	151
Отрішко М. А.	Культурні та креативні індустрії в місті як сучасний сегмент культурно-мистецької освіти	154
Панасюк Т. Ю., Остапчук Л. О.	Умови формування професійно-педагогічної майстерності вчителя музичного мистецтва	156
Пічкур М. О.	Закономірності і принципи образотворчої підготовки майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей у закладах вищої освіти	160
Плецан Х. В.	Креативність та інновації як орієнтири розвитку культурно-мистецької освіти	164
Росул Т. І.	Інтерактивні технології як засіб формування soft skills студентів-культурологів	168
Салацінська О. Л.	Авторська лялька (ООАК) як навчальний та мистецький об'єкт	172

Семенчук В. В.	Реалізація проєктної діяльності у процесі вивчення «Музичної інформатики»	175
Сідорова І. С., Стребкова Д. В., Науменко І. В.	Шляхи впровадження сучасних концепцій розвитку мистецької освіти в систему професійної підготовки майбутніх вчителів	178
Сізова Н. С., Білозерська Г. О., Воропаєва Н. О.	Хорові мініатюри подільських композиторів у репертуарі молодіжних вокальних ансамблів та дитячих хорів м. Вінниці	182
Сінельников І. Г., Сінельникова В. В.	Реконструкторський фольклористичний рух як складова сучасних культурно-мистецьких практик	186
Соловей В. В.	Людина в світі технологічної культури	190
Суло Л. В., Богуславська К. С.	Етапи формування професійної компетентності з охорони праці у майбутніх педагогів	193
Терешко І. Г.	Фольклорні традиції українців у контексті професійної підготовки хореографів в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини	197
Ткач А. А.	Комунікативна компетентність майбутнього викладача мистецьких дисциплін	199
Тормахова В. М.	Аранжування для біг-бендів у контексті сучасної культурно-мистецької освіти	202

Фрицюк В. А., Фрицюк В. М.	Розвиток креативності майбутніх учителів музичного мистецтва у класі акордеона	205
Фуркало В. С.	Культуротворчий потенціал релігієзнавчої освіти в незалежній Україні	207
Чумаченко О. П.	Роль мобільних додатків у контексті вивчення дисципліни «Історія мистецтв» для спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	209
Швець І. Б., Лопатюк Ю. О.	Практичний досвід використання ідей театральної педагогіки у фаховій підготовці студентів спеціалізації «Режисура музично-виховних заходів»	212
Швець О. А., Коломієць Д. І., Бабчук Ю. М.	Нова філософія сучасного дизайну та методологія організації дизайн-освіти	215
Шеретюк Р. М.	Віленська картинна галерея видатних поляків у навчально-виховній праці Межиріцького осередку ордену піарів на Волині (початок ХІХ ст.)	219
Шимкова І. В., Цвілик С. Д.	Особливості дистанційного навчання студентів закладів вищої освіти засобами LMS Collaborator	222
Шум О. В.	Використання ІКТ під час проведення дистанційних онлайн-занять: вітчизняний та світовий досвід	226

Щербакова Л. В.	Формування вокально-сценічних навичок у студентів-початківців як важлива складова навчання вчителів музичного мистецтва	229
Щербіна І. В.	Музичний рух «World music» як соціокультурний феномен виконавського фольклоризму	232
Якимчук О. М.	Аналіз музичного тексту у підготовці музикантів у ЗВО: виконавський, педагогічний аспекти	236

**Терешко
Інна Григорівна**

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
декан факультету мистецтв,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
ORCID: 0000-0002-5682-7766

ФОЛЬКЛОРНІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНЦІВ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ХОРЕОГРАФІВ В УМАНЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Сьогодні в Україні ми спостерігаємо системне явище фізичного, матеріального, морального, духовного винищення української нації. Відповідно для боротьби з такими фактами потрібні конструктивне бачення проблеми і розробка та втілення система противаг. Такою системою противаг ми можемо назвати фольклорні традиції, які є найвагомішим пластом етнокультури, «генетичним кодом» нації, важливим фактором єднання народу, його патріотизму та національного духу.

Сьогодні важливо в умовах культурної глобалізації захистити національні інтереси нашої держави шляхом підвищення ролі фольклорних традицій у системі вищої освіти України. «Хто не знає свого справжнього минулого, той приречений блукати й не мати щасливого майбутнього. Той буде рабом чужих інтересів і чужої волі, облудної, свідомо деформованої історичної блекоти», – зауважує Петро Кононенко [1, 8]. Вивчення та популяризація фольклорних традицій зменшать загрозу їх нівелювання, згасання та знищення, спинять утвердження єдиних універсальних культурних стереотипів, шаблонів, стандартів.

В освітньо-професійних програмах із хореографії першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями: 014 Середня освіта (Хореографія), 024 Хореографія, за якими в УДПУ імені Павла Тичини здійснюється підготовка фахівців, передбачено ряд освітніх компонентів фольклорної спрямованості. Дисципліни «Українознавство», «Народознавство та хореографічний фольклор України», «Українська художня культура», «Танцювальна культура Центральної України» за своїм змістом спрямовані на ознайомлення здобувачів із традиціями та звичаями українців, репрезентують світогляд та ментальність українців, розкривають багатогранність духовного життя наших пращурів через фольклорні традиції народу. Під час їх вивчення у здобувачів вищої освіти формується цілісна система знань про український етнос і фольклор, розширюється професійний світогляд щодо генезису народної творчості

та регіональних особливостей фольклорних традицій, виробляються вміння аналізу хореографічного фольклору, розвивається майстерність використовувати зразки фольклору в балетмейстерській діяльності.

Згідно з навчальними планами здобувачі-хореографи УДПУ імені Павла Тичини проходять фольклорну практику на I курсі, яка проводиться у формі експедиційних виїздів у різні куточки історичної Уманщини. Мета практики — зафіксувати сучасний стан регіональної фольклорної традиції.

Цінність пошукової фольклорної роботи ми вбачаємо у тому, що вона сприяє:

- прилученню молоді до витоків кращих народних традицій;
- розвитку усної та писемної мови здобувачів;
- поглибленню знань з усної народної творчості;
- формуванню навичок дослідницької роботи;
- удосконаленню комунікативних якостей;
- розвитку умінь спостерігати побутування фольклорного твору за природних обставин;
- підвищенню загального духовного рівня, посиленню громадянської активності, поглибленню почуття патріотизму молодих людей.

У ході практики у здобувачів вищої освіти зміцнюються зв'язки між поколіннями, виховується відповідальність за збереження фольклорної пам'яті регіону, формується професійна здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічних композицій.

Автентичні першоджерела вивчаються від носіїв традиції як при безпосередньому контакті з ними під час фольклорної практики, так і в процесі опрацювання архівів (текстових та аудіо- і відеозаписів) «Науково-методичного центру дослідження фольклору історичної Уманщини», які на сьогодні містять близько 8000 одиниць зразків фольклору. Зібрані здобувачами фольклорні матеріали стають дидактичною базою для виконання індивідуально-творчих завдань у вигляді представлення локального обрядового чи фольклорного дійства. Здобувачі самостійно розробляють сценарії та реконструюють фольклорно-етнографічний матеріал та, враховуючи особливості показу фольклорних зразків на сцені, проводять організаційну і репетиційну роботу. Результатом такої діяльності стала демонстрація хореографічного проекту «Ой, на Івана, ой, на Купала» (на території державного історико-культурного заповідника «Трипільська культура» с. Легедзине та у Дендрологічному парку «Софіївка»), музично-хореографічних постановок «Маланка», «Вулиця», «Свято Колодія».

Одне з важливих завдань, що вирішуються співробітниками кафедри хореографії та художньої культури, — це сприяння поглибленню і розширенню знань про український фольклор та репрезентація автентичного мистецтва Уманщини. При кафедрі діє театр-студія «Вервечка», мета діяльності якої — вивчення і відтворення на сцені українських обрядів родинного та календарного циклів, автентичних українських танців і пісень. У репертуарі колективу фольклорні танці, народні обрядові пісні, фрагменти обрядів, відтворення календарних свят українців.

Таким чином, підготовка хореографів в УДПУ імені Павла Тичини передбачає оволодіння теоретичними (знаннями з традиційної культури) та практичними компетенціями художньої обробки фольклору. Вивчення, збереження, популяризація фольклорних традицій в освітньому процесі закладу вищої освіти забезпечить запобігання занепаду і зникнення української культури та формування на їх основі сучасного українця з високими духовними цінностями.

Список використаних джерел:

1. Кононенко П. П. Українознавство : підручник для вищих навчальних закладів. Київ, 2005. 680 с.
2. Методика українознавчих досліджень: експедиційний вимір : навч.-метод. посібн. для студ. факульт. укр. філол. / уклад. Н. П. Сивачук, І. Г. Терешко. Умань : Алмі, 2011. 262 с.
3. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 024 — Хореографія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/024-choreografia-B.pdf> (дата звернення: 29.01.2022).

**Ткач
Анна Андріївна**

викладачка кафедри музичного мистецтва,
Київський національний університет
культури і мистецтв
ORCID: 0000-0001-9698-1605

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Процес підготовки викладачів мистецьких дисциплін є таким, що передбачає досягнення ряду завдань. Однією з важливих компетентностей, які актуалізуються під час навчання здобувачів освіти, є вироблення комунікативних